

Vrh izobraževalne piramide

Letos zaznamujemo stoto obletnico podelitve prvega doktorata znanosti na slovenskih univerzah. Statistični urad Republike Slovenije beleži več kot enajst tisoč pridobljenih doktoratov od leta 1991 do danes.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

»15. julija 1920 je bil na slovenskih univerzah podeljen prvi doktorat znanosti. Prejela ga je Ana Mayer za disertacijo s področja kemije. S tem so se visokošolske ustanove v Sloveniji pojavile tudi na zemljevidu institucij, ki podeljujejo najvišji izid javnoveljavnega izobraževanja, doktorat znanosti, ki pomeni vrh izobraževalne piramide. Za univerze so doktorji znanosti temelj-

Doktorji znanosti so za vsako državo pomemben dejavnik družbenega napredka.

ni visokokakovosten kader, ki je dejaven tako na pedagoškem kot raziskovalnem področju, za državo pa pomemben dejavnik družbenega, znanstvenega in tehnološkega napredka. V letih od osamosvojitve Slovenije dalje je na visokošolskih ustanovah v Sloveniji najvišjo stopnjo izobrazbe (doktorat znanosti) pridobilo skupno 11.576 oseb,« navaja slovenski statistični urad.

V Sloveniji je bilo na začetku leta 2019 13.182

imetrov doktoratov znanosti, kar je 0,6 odstotka celotnega prebivalstva. V 207 občinah je prebival vsaj en doktor znanosti, v 18 občinah pa več kot sto. Največ doktorjev znanosti ima Ljubljana (42 odstotkov), več kot tisoč jih je le še v občini Maribor (1038). Število doktorjev znanosti na sto prebivalcev, starih 15 let ali več, je bilo sicer najvišje v občini Ljubljana, sledile so občine Log-Dragomer, Trzin, Škofljica in Brezovica. Število prebivalcev Slovenije z doktoratom znanosti se sicer povečuje: v zadnjih petih letih se je to povečalo v povprečju za 585 na leto, vendar to ne velja za vse starostne skupine, število doktorjev znanosti v starostni skupini od 25 do 34 let je v zadnjih dveh letih upadlo.

V letu 2019 je slovensko visoko šolstvo promoviralo 477 novih doktorjev znanosti, kar je trikrat več kot v letu 1991. Od takrat pa do leta 2019 je bilo v Sloveniji na novo podeljenih v povprečju 399 doktoratov znanosti letno. »V letu 1991 je doktoriralo 149 študentov, v 2004, ko je Slovenija postala članica Evropske unije, 355, v 2007, ko je Slovenija uvedla evro, pa 415. V letu

2016, ko je Slovenija zaznamovala 25 let samostojnosti, je slovensko visoko šolstvo z 912 novimi doktorji znanosti postavilo mejnik, ki ga bo težko še kdaj presešlo. To leto je bilo nekoliko drugačno od drugih, bilo je namreč zadnje leto, v katerem je bilo še mogoče zaključiti študij po prejšnjih študijskih programih, tj. tistih, ki so veljali pred uvedbo bolonjskega sistema. To možnost je izkoristilo 375 doktorskih študentov, ki so se izobraževali po predbolonjskih doktorskih študijskih programih,« statistika navaja število doktoratov ob nekaterih prelomnicah. Doktorsko izobraževanje po bolonjskem sistemu je od njegove uvedbe v Sloveniji do leta 2019 uspešno končalo 3476 študentov. Do leta 2016 je število novih doktorjev znanosti v Sloveniji postopoma raslo, z letom 2017 pa je začelo upadati. Ob tem pa narašča delež tujih študentov, ki so zaključili doktorski študij, ki zdaj znaša 12 odstotkov.

Po deležu prebivalcev z doktorsko izobrazbo, ki so pomemben kazalec uspešnosti Slovenije, je naša država primerljiva s povprečjem držav OECD in držav Evropske unije.

Vaš razgled

Te dni na nebu kraljuje eden najsvetlejših kometov zadnjih desetletij. Komet z oznako C/2020 F3, ki je ime dobil po vesoljskem teleskopu Neowise, s katerim je bil odkrit, je bil še pred nekaj dnevi viden le na jutranjem nebu, nizko nad severovzhodnim obzorjem, v teh dneh pa ga lahko opazujemo tudi zvečer, in sicer nad severozahodnim obzorjem. Brez težav je viden s prostim očesom, za še boljši pogled pa se velja odpraviti stran od mestnih luči in s seboj vzeti lovski daljnogled. A. Se. / Foto: Aleš Senozetnik

Letošnjo poletno sezono marsikdo zaradi epidemijskih razmer – ter posledično prejetih turističnih bonov – svoj dopust preživlja ob raziskovanju lepote slovenske pokrajine. Mnogi kraji tako s številnimi še neodkritimi biseri vabijo v svoje okrilje, nekateri pa obiskovalce prijazno pozdravijo tudi ob odhodu. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Novе knjige (547)

Fragmenti o novinarskem pisanju

MIHA NAGLIČ

»Od kod sploh vznikne svoboda? Vzemimo trivialni primer, o katerem je poročal lokalni primorski radio: 'Pred šolo so delavci posekali nekaj dreves, ki so s svojimi koreninami uničevala površino poti in parkirišča, in potem na novo asfaltirali vozišče, ki je zdaj zgledno urejeno.' V izhodišču tega poročila stoji spontani pogled na drevo kot anomalijo, ki s svojo rastjo uničuje šolsko dvorišče. Njegova podmena je razumevanja asfaltiranja kot udejanjanja gradbene civilizacije in pojmovanje drevesa, ki ima status neukročene divjosti, katera spodkopava človeško ustvarjanje. Torej spopad kultivirane civilizacije z divjo naravo, ali v

jeziku antropologa Clada Levi-Straussa – konflikt med kulturo in naravo. Toda ta samoumevna spontanost, s katero je radijski novinar pristopil k opazovanju sveta dogodkov, je posledica njegove poprejšnje odpovedi svobode. Svobode, ki nastopa kot svoboda izbire, za katero pa je značilna predhodna refleksija, ki vsteje vprašljivost samoumevnosti. V trku med kulturo in naravo obstaja namreč tudi perspektiva narave. Poročilo iz drugega zornega kota bi se namreč slišalo takole: 'Delavci so posekali nekaj 30 let starih javorjev, visokih 15 metrov, ki so letno proizvedli za toliko in toliko kubičnih metrov kisika in absorbirali velike količine prašnih delcev. Izguba dreves je neprecenljiva, saj

so bila dom, v katerem je živelo 40 različnih vrst insektov, priljubljeno zbirališče ptic pevk, ki so na njem nabirale insekte kot hrano za svoje mladiče, posekali so drevesa, ki so dajala hladno senco in prispevala k vlažnosti zraka.'« (str. 97)

Tako se začneta zadnji od devetih »fragmentov« (izbranih člankov in referatov) v tej knjigi, njihovi naslovi so vidni tudi na naslovnici. In kako vidi avtor rešitev za manko, razviden iz gornjega novinarskega primera? »Svoboda v medijskem poročanju lahko nastopi šele z vstopom humanistike v novinarjevo

delo, v smislu znanj in vednosti, ki presega vladajoče poglede aktualno dominantnih idej tržne ekonomije in potrošniške družbe. Avžužrnalizmu se pojavlja bolj poredko, saj sodobni ustroj novinarstva zahteva od novinarjev predvsem hitrost odziva in obenem postavlja tako visoke norme produkcije tekstov in prispevkov, da časa za humanistiko v poklicu novinarja praktično ni...« Permanentni študij bi po Nežmahu omogočil vstop svobode v novinarsko profesijo. Je pa vprašanje, ali si take osvoboditve novinarji sploh želimo. Je sploh mogoča?

Bernard Nežmah, Fragmenti o novinarskem pisanju, Inštitut Nove revije, zavod za humanistiko, Ljubljana, 2019, 126 strani

BERNARD NEŽMAH

FRAGMENTI O NOVINARSKEM PISANJU

IZIDOR CANKAR – IZNAJDBA INTERVJUJA 1911

FORMIRANJE ŽANRA VOJNEGA REPORTERSTVA 1875

PRAVA SVETOVNA VOJNA V CASOPISIH: CENZURA, VESELJE DO BRANJA, HVALNICA SMRTI

MANIHEJSKA LOGIKA DOBREGA IN ZLA V MNOŽIČNIH MEDIJAH

OKOLJEVARSTVO IN ODSTOP MEDIJEV V KAMPANJI ŽUPANSKIH VOLITEV 2012

HUMANISTIKA KOT PERSPEKTIVA RAZBIRANJA DOGODKOV

NOVINARSTVO, PROSTO PRISTRANOSTI

CENZURA, SAMOCENZURA IN CENZURA MIŠLJENJA

SAMOUMEVNI POGLED NA REALNOST, KI ZAPIRA POT DO SVOBODE MIŠLJENJA

INR INŠTITUT NOVE REVJE ZAVOD ZA HUMANISTIKO